

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 1919, sp. zn. Kr I 5/19

Číslo: 14/1919

Právní věta:

Přemrštěnost ceny nelze o sobě ospravedlniti tím, že docíleno jen zisku za míru obvyklého, nebo že bylo lze docílit zisku ještě daleko vyššího.

Při posudku přiměřenosti ceny není bez významu, zda jedná se o velkoobchodníka či maloobchodníka.

Také obchodník musí nésti poměrné snížení životní a spotřební úrovně za mimořádných válečných poměrů a není mu dovoleno, by zvýšené náklady své životní spotřeby prostě přesunul na odběratelstvo.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.02.1919

Spisová značka: Kr I 5/19

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla:

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obvyklost zisku dle měřítek mírových není směrodatna pro poměry vyvolané válkou, jež z ohledů na celek vyžádala si jistého omezení výtěžných snah obchodníků, které kdysi celkem volny, řídily se jen výsledky soutěže a hospodářských zákonů a vlivu poptávky a nabídky na utváření se cen. Nařízení proti předražování a jich výklad jsou oproti tomu na stanovisku, že ten, kdo prodává předměty obecně potřebné, smí bez kolise s těmito předpisy požadovati jen tu cenu, jež jeho nabývací resp. výrobní náklady, čítajíc v ně i náklady na režii, nepřevyšuje o více, nežli činí zisk „spravedlivý“, „slušný“, „občanský“. Nesejde tedy objektivně na tom, byl-li zisk v tom kterém případě vskutku požadovaný větším či snad dokonce menším zisku za míru obvyklého, neboť i zisk za míru obvyklý mohl býti na př. při zboží vzácnějším nebo v obchodě s malou soutěží pracujícím neslušně velký, aniž může platiti za sankcionovaný pouze proto, že za míru nebyl stíhán. Ovšem mohla by ona okolnost býti závažna po stránce subjektivní, neboť skutková podstata přečinu, z něhož jest obviněn obžalovaný, předpokládá v mezích daného případu úmyslné požadování cen, o kterých požadující

musí aspoň vědět, že jsou zřejmě přemrštěny, a to za využití mimořádných poměrů válkou způsobených, tedy za účelem dosažení nemírného zisku. Bylo by tedy z tohoto stanoviska ovšem bývalo nutno zjistit, jaký byl obvyklý mírový zisk, posoudit jeho přiměřenost s hlediska poměrů nynějších a zjistit konečně, byl-li si obžalovaný vědom toho, že žádá zisk zřejmě nepřiměřený, jakož i činil-li tak, využívá poměrů válečných.

Leč využití mimořádných poměrů válkou způsobených není ještě vyloučeno tím, že bylo obžalovanému lze prodati za cenu ještě, byť i sebe značnější, vyšší. Také kdo odolá pokušení, obohatit se ziskem ještě větším, dopouští se přece přečinu dle § 20, je-li i zisk jím požadovaný zřejmě přemrštěn a dosaženo-li ho jen proto, že tržní poměry válkou vyvolané umožnily prodávati za ceny zřejmě přehnané. Zase tedy nutno k posouzení, bylo-li tomu tak v případě přítomném, vrátiti se k otázce, který čistý zisk byl zde přiměřen.

Jest patrné, že plně zaměstnaný velkoobchodník pracující v měřítku rozsáhlém a vydělávající i při menším zisku poměrně obnosy absolutně veliké, nesmí slušně a spravedlivě požadovati při jednotlivém obchodě zisk takový, na jaký smí naopak činiti nárok obchodník, jemuž válkou přivoděné okolnosti dovolují výděly jen pořádku a nepravidelně a jenž snad oprávněnou snahou, udržeti si zákazníky a schopnost soutěže za poměrů poválečných, nucen je udržovati svá obchodní zařízení se značnějšími náklady režijními.

Budiž podotčeno, že stížnost zmateční není v právu, pokud vytýká rozsudku, že přiznává obžalovanému vyšší zisk s ohledem na exorbitantní stoupaní cen veškerých životních potřeb, s jejichž zcela neobyčejně zvýšenými cenami také obžalovaný musil počítati. Stanovisko toto jest správné. Obžalovanému, jenž nemohl se vymknouti nutnosti, platiti své životní potřeby obnosy namnoze mnohokrát zvýšenými, musí arci býti přiznána spotřeba absolutně vyšší a smí tedy přiměřeně také čisté jeho zisky býti větší. S druhé strany ovšem nutno také na obžalovaném žádati, aby stejně jako příslušníci ostatních vrstev obyvatelstva nesl poměrné snížení své životní a spotřební úrovně; nesmí tedy obžalovaný prostě přesunovati zvýšené náklady své životní spotřeby na své kupce, resp. spotřebitele.